

НАША ДОВІДКА: Степан Федорович СИРОТИНСЬКИЙ народився 3 січня 1934 року в селі Повчо Лубенського району. За фахом - агроном. Працював у комсомольських і партійних органах. У комсомолі пройшов шлях від інструктора Дубнівського райкому до першого секретаря обкому комсомолу, а в Компартії України - від інструктора обкому до першого секретаря Костопільського райкому партії. На цій посаді він працював з 1968 по 1981 рік. Тут пройшла більша частина його трудового життя, а тому С.Ф. Сиротинський найбільше запам'ятався як керівник Костопільського району. В 1981 році він переїхав до Рівного, де працював начальником обласного управління сільського господарства, а згодом - заступником голови Рівненської обласної ради. Нагороджений орденами Жовтневої революції, Трудового червоного прапора, «Знак пошани».

Олександра МАРТИНОВА, колишній секретар обкому КПУ:

- Степан Федорович Сиротинський... Проминуло вже багато років з часу нашої спільної роботи в Рівненському обкомі комсомолу, а я ще й досі бачу його струнку постать, усміхнені очі, чую приємний, з ледь помітною хрипкістю голос.

Спочатку другий, а потім перший секретар

Люди нашого краю

ЖИТТЄВА ШКОЛА

Людина може залишити після себе на землі слід, а може наслідити. Степан Сиротинський належить якраз до першої категорії. І хоч про нього вже п'ятий рік кажуть у минулому часі - «був», та ті сліди, які він залишив по собі на нашій землі і в серцях та душах наших земляків, досі згадуються добрим словом усіма, хто його знав.

Саме тому «костопільська діаспора», як жартома називають себе ті колишні працівники костопільських районних владних структур, котрі мали честь працювати поруч зі Степаном Федоровичем, і, зібравшись, пом'янула його з нагоди недавнього 75-річного ювілею, вирішила зібрати і узагальнити спогади друзів, товаришів, соратників про цю помітну неординарну постать. Нижче пропонуємо увазі читачів невелику частину нотаток, почерпнуту з безцінної скарбниці пам'яті людей.

в Костопільському районі було досягнуто надоїв понад 3000 літрів молока на фуражну корову, заготівельна контора стала базою навчання кадрів союзного значення. Повністю була освоєна і матеріально забезпечена технологія виробництва сортової картоплі. Ці та багато інших здобутків (і це важливо усвідомити сьогоднішнім керівникам) стали можливими завдяки головному: вмінню Степана Федоровича добирати, розставляти, виховувати, ростити і берегти кадри, мати професійну, віддану, чесну команду районних, господарських, громадських керівників. Він був доступною, надзвичайно трудолюбивою людиною. В обличчя і по імені знав ланкових, доярок, свинарок, бригадирів, керівників, багатьох чесних трударів. Не один світанок він зустрічав на фермах, полях, будовах. Вимогливість і довіра, контроль і справедлива оцінка досягнутого - риси, які притягували до нього людей.

Григорій БІЛОУС, пенсіонер, колишній член бюро Костопільського райкому партії:

- Степана Федоровича немає вже п'ять років, а його добрі справи працюють на суспільство і сьогодні. Працював я з ним з 1973 по 1981 роки. Мене завжди вражала велика працездатність цієї людини та вміння організувати підлеглих на справу. Робочий день у нього починався о шостій ранку, а закінчувався опівночі. До восьмої ранку він вже володів ситуацією в районі, особисто спілкуючись із головами колгоспів та директорами підприємств на місцях.

За цей час я бачив на власні очі, які зміни відбулися в місті та районі. У ті, як їх нині називають, «застійні часи», будувалися та розширювалися підприємства союзного значення: Костопільський ДБК,

виросло промислове виробництво і величезного розмаху набув розвиток сільського господарства.

Саме за ініціативою Степана Федоровича район став базовим в області з вирощування насіння картоплі. В районі з'явилося перше культурне пасовище, встановлений перший і останній в Україні пам'ятник меліораторам України, бона території району було зроблено мільйонний гектар меліорованих земель.

Зважаючи на великий досвід організаторської роботи Степана Федоровича, його поставили керувати сільським господарством області. При ньому стали будувати великі спеціалізовані комплекси, урожаї та надої молока неухильно зростали. Це був період максимального росту села і розвитку сільської інфраструктури.

Та найбільше я взяв Степана Федоровича, коли його обрали на сесії заступником голови обласної ради, моїм заступником. Я міг довіряти йому в усьому, бо знав, що Степан Федорович не підведе. Чітко працювали комісії і апарат обласної ради. Сиротинський брав на себе часто ведення сесії, вирішення глобальних питань. Ми з ним працювали злагоджено, з довірою.

Степан Федорович все життя присвятив служінню людям. Він, крім інфаркту, не нажив нічого, жив на одну зарплату. Він і нині є великим прикладом того, яким повинен бути керівник, якщо він дійсно хоче зробити людям добро.

Олександр ПОПИК, колишній секретар обкому Компартії України:

- Сиротинського вирізняла надзвичайно висока працездатність, уміння глибоко вивчати і аналізувати стан справ на відповідальних ділянках роботи. Саме ці риси дали йому можливість очолити спочатку обласну комсомольську

й цінував працюючих, чесних, добрих людей. Постійно дбав про збільшення виробництва, старався дати людям можливість трудитися і заробити на життя. Це було сенсом його життя. Під керівництвом Сиротинського Костопільський район був одним із передових у області і не раз виходив переможцем у республіканському змаганні. Яке в нас у районі велось тоді будівництво! За безпосередньої участі Сиротинського було побудовано 17 шкіл, немало клубів, інших закладів соціально-культурного призначення. Але найбільшою його мрією було добитися будівництва газопроводу від Рівного до Костополя. Цю мрію ще за його допомоги було здійснено - від Костопільського району почалася газифікація північних районів області.

Особливо імпонували людям безкорисливість і відвертість Степана Федоровича. Несправедливість, підлабузництво викликали в нього огиду і гнів. Він не міняв своїх поглядів, як деякі перевертні, відстоював правду в будь-яких ситуаціях.

Микола ЗІНЧУК, директор ДП ДГ «Тучинське», Герой Соціалістичної Праці, заслужений працівник сільського господарства, почесний академік Української академії аграрних наук:

- Коли в пам'яті перевертають сторінки свого життя, з великим хвилюванням і вдячністю долі згадує титана сільського господарства Рівненщини Степана Федоровича Сиротинського, який довгий час працював начальником обласного управління сільського господарства.

Мені випало велике щастя не тільки тому, що я був з ним знайомий ще з 1968 року, але й тому, що мав змогу під його керівництвом працювати і вчитись у цієї людини, обдарованої великим розумом хлібороба і стратега.

обкому комсомолу, він вносив у роботу колективу творчість і завзятість, взаєморозуміння і згуртованість, відданість і вболівання кожного за доручену справу. Душею щирий і чуйний, характером - вимогливий і принциповий, в праці - невтомний і відповідальний таким знали і цінували його всі, кому пощастило працювати і спілкуватися з ним.

Анатолій ЛЕВКОВИЧ, колишній перший секретар Костопільського райкому Компартії України, котрий замінив на цій посаді С.Ф.Сиротинського:

- Мені й зараз важко усвідомлювати, що його вже нема. І чим більше спливає часу, тим частіше пам'ять повертає до нього та інших людей, які за свою відданість дорученій справі залишилися безсмертними для всіх, хто їх знав. Величезний дефіцит таких трударів і патріотів особливо відчуваємо тепер, коли суспільство втомилось від політичного безладу, що в умовах кризи несе пряму загрозу не тільки корінним інтересам громадян, а й державності України.

Усе гостріше постає питання: «Що робити?». Здається, відповіді на нього немає на рівні ні державної влади, ні регіональної. Звернення людей повсюдно наштовхуються на чиновницьке: «Це ваші проблеми!» Жодного разу за 30-річну спільну роботу я не чув від Степана Федоровича подібної відповіді. Він не просто цікавився людськими проблемами, він глибоко вникав у суть питання, роботу галузей, підприємств, громадських організацій. Не випадково по багатьох напрямках Костопільський район був у лідерах не лише в зоні Полісся Рівненщини, а й за її межами. За роки його діяльності невпізнанно змінився Костопіль, були вирішені питання енерго- і водопостачання, каналізації, всі населені пункти району були з'єднані дорогами з твердим покриттям. Щороку в районі здавали в експлуатацію школу...

Невід'ємними рисами Степана Федоровича були пошук нового, бажання бути лідером в усьому. Можливо, завдяки цьому в Костопіль вперше на Поліссі прийшов природний газ, саме в Костополі була збудована чудова спортивна школа, будинок науки і передового досвіду. Саме

заводи скловиробів, «Будінструмент», меблева фабрика. Завдяки правильному та мудрому керівництву місто перетворилося на потужний промисловий центр.

Розбудовувалась і соціальна сфера: нове житло для робітників підприємств, районна лікарня, побутокмбінат, фельдшерсько-акушерські пункти по всьому району, готель, дитячі спортивні школи у селі Деражне та в Костополі. З погляду сьогодення можна тільки дивуватися, що за 13 років господарювання в районі комуніста Сиротинського було надбано стільки ресурсу, що сьогодні це оцінюється в мільярди гривень і досі служить новим господарям.

Я бачив, як було прикро Степанові Федоровичу, коли ми з ним у 90-і роки їхали до села Деражне через Кам'яну Гору, Глажеву, Соломку, Дюксин і бачили спустошені, незасіяні, занедбані поля, зруйновані будівлі колгоспних ферм, понівечені тракторні бригади, де господарювали зграї здичавілих собак. Змиритися з такою дійсністю він не зміг. Наслідком цього та подібних їм потрясінь став інсульт. Особливо хочеться подякувати Марії Яківні - дружині, товаришу, яка надихала та вміло керувала сімейними справами і вихованням дітей, була поруч до останньої хвилини, доглядаючи його останні сім років важко хворим, прикутим до ліжка.

Петро ПРИЦЕПА, колишній голова обласної ради:

- Степана Федоровича Сиротинського знаю давно. Це винятково працьовитий, справедливий і вимогливий до себе і своїх підлеглих керівник.

Він користувався великим авторитетом в області ще з часів його комсомольської роботи. Його любила і сприймала молодь. Це не кабінетний керівник. Я пам'ятаю, що комсомольці, молодь проводили під його керівництвом дуже багато заходів, які звучали на всю Україну.

Як керівник, як великий організатор Степан Федорович сформувався уже на посаді першого секретаря Костопільського району Компартії України. Я в той час працював на такій же посаді в Корецькому районі. Часто ми зустрічались, обмінювались досвідом і думками. Під його керівництвом район був на одному з перших місць в області. При ньому різко

організацію, а пізніше стати першим секретарем Костопільського райкому партії. На цих посадах розкрилися його великі професійні та організаторські здібності. Люди любили його і йшли до нього, бо завжди отримували необхідну допомогу. Це був не той кабінетний функціонер, до якого нині не можна доступитись і який крім своїх особистих питань більше нічого не хоче знати, а справжній патріот, слуга свого народу. Саме завдяки високому моральним рисам, фаховому рівню, умінню працювати з людьми Степана Федоровича висунули на більш відповідальні і масштабні ділянки роботи в області. Він очолив обласне управління сільського господарства, став головною фігурою в агропромисловому комплексі області і показав себе тут спеціалістом високого класу. Під його керівництвом у господарствах запроваджувалась комплексна механізація, нові прогресивні технології, які дали досить високі результати. В середньому за рік сільське господарство області виробляло на півтора мільярда радянських карбованців продукції: 1,2 млн тонн зерна, 2 млн тонн цукрових буряків, 1,5 млн тонн картоплі, понад 125 тисяч тонн м'яса (в забійній вазі), 755 тисяч тонн молока та багато іншого. Сьогодні цієї продукції в області виробляється менше третини. Важко уявити, скільки потрібно часу, щоб відновити досягнутий рівень.

В економічних і соціальних здобутках, що були досягнуті в області протягом 80-90 років, є чималий внесок і С.Ф.Сиротинського, коли він працював на посаді першого заступника голови Рівненської обласної ради. Він був надто суворим в частині дотримання працівниками апарату норм законів, не допускав дій і вчинків, які могли б дискредитувати репутацію держслужбовця, не допускав використання службового становища для особистої користі.

Катерина ТЕЛЕГУЗ, колишня голова Костопільського райвиконкому, депутат Верховної Ради України двох скликань:

- Під керівництвом Степана Федоровича Сиротинського я пропрацювала майже 20 років. Працювати із Сиротинським було дуже цікаво. Він сам був людиною праці

Саме на його долю, як начальника облсільгоспуправління, випала відповідальність за вирішення глобальних, доле-носних проблем нашої області з переходу сільського господарства на нові методи управління, нову систему оплати праці в сільському господарстві і широкого запровадження механізації, хімізації та електрифікації АПК.

В ці роки партійні і державні органи прийняли перспективний план розвитку сільського господарства, який мав назву - Продовольча програма СРСР. Тоді держава під свої замовлення дала селу все необхідне. В десятки разів зросло виробництво і внесення в ґрунт мінеральних добрив, мікроелементів, гербіцидів, пестицидів. Різко зросла меліорація земель, механізація, електрифікація, хімізація сільського господарства.

Але для ефективної віддачі капіталовкладень в сільське господарство потрібні були глибокі знання спеціалістів села. Нічого ховати правду, таких знань у нас тоді ще не було.

Перед селом постали глобальні питання: як переозброїти спеціалістів і керівників сільськогосподарських підприємств новими знаннями науково обґрунтованих технологій рослинництва і тваринництва, освоєнням нової, більш досконалої техніки і усього, що рекомендувала нам аграрна наука.

Цю величезну, глобальну проблему запровадження науково-технічного прогресу в господарствах Рівненщини взяв на себе начальник облсільгоспуправління С.Ф.Сиротинський. Це був винятковий сміливий і відповідальний крок у його житті. За фахом Степан Федорович був ученим агрономом. Грамотним агрономом. Але його знання, здобуті в інституті, вже відставали від потреб часу. Саме життя змусило його вчитись, вивчати нові технології сільськогосподарського виробництва. Не жалючись себе, часу, він детально вивчав технології рослинництва і тваринництва усе нозе, що пропонувала наука.

Свої знання він передавав величезній армії спеціалістів області - агрономів зоотехніків, інженерів і економістів. Він запровадив проведення семінарів, нарад шкіл передового досвіду ланкових механізаторів, доярок, свинарок.

СТЕПАНА СИРОТИНСЬКОГО

Це був масовий лікбез села.

Саме тут розкрився талант Степана Федоровича - талант величезних організаторських здібностей, великого вміння педагога переконувати аудиторію про доцільність нововведень.

Вчені-аграрники України розробили схему підживлення пшениці залежно від фази розвитку рослин. Цю схему стадій розвитку пшениці та підвищення рослин до потреби мав знати не тільки кожний агроном господарства, району і області, а й кожен голова колгоспу, директор радгоспу, партійний і радянський керівник району. Згадую, з якою наполегливістю, терпінням і послідовністю вчив нас Степан Федорович цій науці. В ці роки появились пересувні польові експрес-лабораторії, які розміщались у невеличких валізах. Цією лабораторією можна було визначити вміст і потребу поживних речовин рослин і відповідно провести до потреби підживлення поля. Методику визначення потреби поживних речовин, принцип використання в польових умовах цієї лабораторії досконало вивчив Сиротинський і цього вимагав від кожного агронома.

Наше господарство було державним елітно-насінницьким і в достатній кількості було забезпечене висококваліфікованими кадрами спеціалістів, тому саме з нашого господарства Степан Федорович починав проведення районних і обласних семінарів. Мене постійно вражали його глибокі знання і висока майстерність передавати ці знання аудиторії слухачів. Дивувало і те, що на кожному семінарі він запро-

Там, у Жалині, я вперше і зустрівся зі Степаном Федоровичем. Як перша людина в районі, він підтримував усі починання молодих і амбітних керівників колгоспу. Ми спільно з головою колгоспу: «Зоря» Анатолієм Волинцем (йому на той час не було і 30-ти) взяли на роботу дуже багато молодих кадрів: бригадирів, завфермами, механіків. Створили естрадний ансамбль. Також був хор, а футбольна команда займала перші місця в районі. Ми влаштовували молодіжні фестивалі та спортивні змагання. Наші новаторські ідеї С.Ф.Сиротинському дуже подобалися, і він в усьому нам допомагав.

Я запам'ятав Степана Федоровича як людину відповідальну, вимогливу, чудового організатора та компетентного в сільському господарстві керівника. У нього завжди було чому повчитися. Саме йому я завдячую своєю кар'єрою. Степан Сиротинський був чудовим номенклатурником - в хорошому розумінні цього слова: вмів підбирати кадри, бачити потенціал та перспективу. Гадаю, саме завдяки Степанові Федоровичу мене поставили в резерв спершу райкому, а потім і обкому партії. Це було вперше в історії, коли молодого спеціаліста з колгоспу забрали одразу в область.

Вже у Рівному наші шляхи перетнулися: я працював в обкомі партії, а Степан Федорович - на посаді начальника обласного управління сільського господарства, а потім заступника голови обласної ради. Деякий час ми навіть жили в одному будинку на вулиці Шевченка. А коли зустрі-

високи врожаї, розвивалося високопродуктивне тваринництво, запроваджувалася нова наукова технологія обробітку ґрунту. Я диву давався, як усюди встигав Сиротинський, як він не втомлювався, як усе тримав у полі зору. Таким Степан Федорович залишився у моїй і багатьох костопільчан пам'яті. Я щасливий, що мені випало працювати поруч з ним.

Леонід ГАЙДУК, працівник РДГУ, колишній член бюро Костопільського райкому партії:

- Степан Федорович прожив велике неспокійне життя, упродовж якого він, сільський хлопець, проніс найкращі риси патріота України - мужнього, вольового, мудрого і талановитого від природи організатора, до пунктуальності цілеспрямованого в досягненні мети, Я оцінюю його як неординарну особистість, одного з кращих представників когорти керівників сільськогосподарського виробництва, який повністю присвятив своє життя хліборобській справі.

Завжди порівнював і буду порівнювати Сиротинського з трударями від Бога, академіками у сільськогосподарській справі, Героями Соціалістичної Праці Миколою Зінчуком, Володимиром Плютинським, Петром Воловиківим. Я також був і залишаюся в душі селянським хлопцем (батько мій працював агрономом і в молоді роки помер серед поля). А тому включаюся перед світлою пам'яттю нашого друга і співвітчизника С.Ф.Сиротинського, який усе своє життя присвятив селу і селянам.

Адам КАЛІНОБСЬКИЙ, колишній завідувач відділом

відколи працював під його керівництвом спочатку другим секретарем райкому комсомолу, а потім - інструктором і майже 10 років завідувачим промислово-транспортним відділом райкому партії. Важко, але приємно було працювати під керівництвом цього обдарованого і наполегливого керівника. А працювати було над чим. За обсягом промислового виробництва район постійно займав у області I-II місця.

С.Ф.Сиротинський був сучасним і передбачливим спеціалістом, який вмів вивчав усе нове і прогресивне сам, вмів запроваджувати його у промислове і сільськогосподарське виробництво та змушував постійно працювати в цьому напрямі підлеглих. Пам'ятаю, як чітко за час його роботи в районі було організовано навчання керівників вищої і середньої ланок. Діяла рада молодих спеціалістів, рада майстрів, постійно проводилось навчання різних категорій спеціалістів, організовувались виїзди з обміну досвідом роботи на передові підприємства нашої і сусідніх областей.

Тому й не дивно, що Костопільський район у той час був лідером у питаннях підвищення питомої ваги продукції з державним Знаком якості в загальному обсязі промислового виробництва запровадження комплексної системи управління якістю продукції.

Іван МЕЛЬНИК, колишній директор Костопільської райзаготконтори:

- Найсвітліші почуття пов'язані у мене з цією людиною. Пропрацював я з ним у Костополі з 1967 по 1981 роки. Він був мудрим керівником і доброю чуйною лю-

до себе і підлеглих, пунктуальність, педантичність, якщо можна вжити таке слово, людяність, толерантність і порядність були характерними його рисами.

Микола ДИЧКІВСЬКИЙ, шкільний друг С.Ф.Сиротинського:

- То були важкі повоєнні роки. В мальовничій долині розкинулось наше рідне село Півна, що на Дубенщині. Місцеву школу німці спалили. То вчилися ми в пристосованому приміщенні будинку, де жив місцевий священник. Тут я і познайомився зі Степаном Сиротинським. Звали його просто Стьопа. Він жив на хуторі кілометрів за два від села і щоденно з полотняною сумкою через плече прибігав до школи. Клас із нетерпінням чекав на Стьопу, адже найскладніші домашні завдання завжди були розв'язані тільки в нього. Всі користувалися його підказками. Бувало, що Стьопа інколи приходив до школи раніше. Тоді він заходив до мене, і ми разом закінчували підготовку до уроків. Тато часто говорив мені: «Степан - розумний хлопчина, бери з нього приклад».

Але згодом батьки Степана переїхали в Дубно, де він і закінчував семирічку. Поступивши в Дубнівське педучилище, я мав змогу зустрічатись і спілкуватись з товаришем, який навчався в сільськогосподарському технікумі. Це було робити не так просто. Степан був завжди дуже зайнятий. Удома його майже ніколи не можна було застати, він весь час, вільний від навчання, віддавав громадській роботі. Потім життєві шляхи наші розійшлися. Доля звела нас знову в 1970 році. Він керував Костопільським районом, а я мав честь очолити тут фізкультурну організацію. Під керівництвом Степана Федоровича Сиротинського, за його допомоги і підтримки в районі

слухачів. Дивувало і те, що на кожний семінар він запрошував з науково-дослідних інститутів професорів, докторів наук, академіків, які допомагали більш глибоко розкрити доцільність тої чи іншої технології вирощування пшениці, жита, картоплі, цукрових буряків, кукурудзи, строків їх посіву, сівозмін тощо. В багатьох випадках на запитання учасників семінарів Степан Федорович давав пояснення більш аргументовано і переконливо, ніж це робив запрошений професор.

Він був диригентом стратегії переозброєння села не тільки новою технікою, а й знаннями нових технологій. Це була глибока знань сільськогосподарського виробництва. Він був вимогливим і принциповим до себе і підлеглих, але за натурою це була виключно лагідна, делікатна і розумна людина. Мені часто доводилося спілкуватися не тільки на нарадах у службових справах, але я ніколи не чув, щоб він на когось підвищив голос, принизив підлеглому. Себе людям він віддавав повністю і, мабуть, як ніхто інший намагався підвищити добробут села. З великою приязню і повагою ставився до нього і селяни.

Валентин КРОКА, заступник голови обласної ради:

- У Степанові Сиротинському я бачив не партійного функціонера, а мудрого наставника. Ми познайомились у 1973 році. На той час він уже кілька років працював першим секретарем Костопільського райкому партії. Мене ж запросили на роботу в колгосп «Зоря», що в моєму рідному селі Жалин на Костопільщині, - на посаду заступника голови колгоспу. Тоді мені було лише 23 роки, поруч-вагітна дружина. Власного житла ми не мали, то пропозиція переїхати в село, де нам пообіцяли хату, нас підкупила. Та й зарплата «світила» більша, ніж у Рівному, - 150 рублів.

навіть жили в одному будинку на вулиці Шевченка. А коли зустрічалися, він завжди запитував: «Ну як, Валентине, важко працювати?» Я ж відповідав: «Ні, ваша школа мені допомагає».

Саме Степан Федорович благословляв мій професійний шлях. Тому світла пам'ять про нього та вдячність за підтримку - завжди в моєму серці. Він був для мене вчителем, який вмів спрямувати на правильний шлях і допомогти.

Іван САЦЮК, колишній секретар Костопільського райкому КПУ: - В 1968 році Рівненський обком партії перевів мене з Гощанського району в Костопільський, де розпочалася моя багаторічна життєва школа під керівництвом першого секретаря райкому партії С.Ф.Сиротинського.

Пригадую і сьогодні: моє перше знайомство з районом розпочалося з поїздки в село Пеньків. Потрапити туди було не просто. За мною з колгоспу вислали трактор «Білорусь» на залізничну станцію Моквин, бо в цей весняний час було таке бездоріжжя, що можна було добратися до села тільки на тракторі.

А в наступній поїздці до Великого Мидьська добирався в колгосп на підводі майже цілий день. Жахливе бездоріжжя, пісок, болото - такий був шлях до цього села. Подібні дороги були до більшості сіл району. Але минуло небагато часу, і Степан Федорович Сиротинський досить серйозно порушив питання про будівництво доріг у районі. Через 4-5 років у районі з'явилися дороги з твердим покриттям, розпочалося нормальне сполучення з кожним селом району.

На моїх очах мінялося життя людей. Будувалися школи, медичні заклади, будинки культури. Проводилася велика робота з осушення земель. На осушених землях хлібороби одержували

Адам КАЛІНОБСЬКИЙ, колишній завідувач відділом сільського господарства обкому партії:

- Я зустрічав не багато керівників, в арсеналі організаторської роботи яких головним методом був метод переконання. Він кваліфіковано міг переконати в прийнятті того чи іншого рішення і керівника, і рядового працівника.

Будучи висококваліфікованим спеціалістом сільськогосподарського виробництва, Степан Федорович у числі перших новаторів області впроваджував у колективних господарствах досягнення науки, новітні технології.

Коли в області настав час зробити прорив розвитку картоплярства і кормовиробництва, він негайно на базі кращих господарств Костопільського району організував школу передового досвіду, куди їхали вчитися картоплярі не лише Рівненщини, а й інших областей республіки. Коли по державі прокотилася хвиля із запровадження у виробництво науково-технічного прогресу та підвищення якості продукції, тут же, в Костопільському районі був обладнаний будинок передового досвіду і створена відповідна матеріально-технічна база. Сиротинський особисто виступав перед аудиторією з лекціями, уміло використовував наочні засоби, переконував, чим викликав у присутніх велику повагу і визнання. Він був людиною доброзичливою, з почуттям тонкого гумору, надзвичайно компетентною, тому як магніт притягував до себе людей.

Богдан БІДЮК, колишній завідувач відділом Костопільського райкому партії:

- Я добре і близько знав Степана Федоровича з 1968 року,

по 1981 роки. Він був мудрим керівником і доброю, чуйною людиною. Велику допомогу одержував я від нього по роботі. У той час ми створювали матеріально-технічну базу заготконтори: були збудовані холодильне господарство на дві тисячі тонн, ковбасний, рибокопильний, сушильний цехи, цех безалкогольних напоїв і цех для переробки овочів. Степан Федорович дуже часто відвідував наше господарство, надавав нам практичну допомогу та кваліфіковані поради. Коли він пішов працювати у Рівне начальником управління сільського господарства, то все одно цікавився справами нашого господарства, і ми з ним підтримували міцні стосунки в усіх питаннях. Але не тільки нашим господарством опікувався Степан Федорович. Під його керівництвом Костопільщина стала одним із найпередовіших районів області.

Микола ПОЛІЩУК, колишній начальник обласного управління земельних ресурсів:

- Доля склалася так, що мені довелося певний час працювати під керівництвом С.Ф.Сиротинського, коли він на початку 90-х років у зв'язку зі зміною політичної ситуації в країні прийшов на роботу в Рівненське обласне управління земельних ресурсів і працював на посаді заступника начальника управління до виходу на пенсію.

Під керівництвом Степана Федоровича ми пройшли школу адміністративної роботи, формувались як керівники і спеціалісти. Степан Федорович завжди глибоко вникав у суть питання, яке вирішувалось, і лише тоді приймав рішення. Ми іноді дивувались, як він, непрофільний спеціаліст, може так володіти ситуацією і відразу визначати вузькі місця, проблеми, які підлягають вирішенню.

Висока вимогливість у роботі

вимагала Сиротинського, за його допомоги і підтримки в районі була створена краща в області спортивна база. Ми домоглися значних успіхів у розвитку фізичної культури і спорту, які стали відомі не тільки в республіці, а й в усій країні.

І понині Степана Федоровича на Костопільщині пам'ятають як видатного і талановитого керівника. Переконаний, що його добрі діла довго будуть жити серед нас.

...Вмираючи, людина забирає із собою цілий Всесвіт - свої думки, почуття, мрії, надії, розчарування. Тільки її справи, все, що вона у житті зробила людям доброго чи злого, залишається у спадок на землі сущим.

Ця публікація, присвячена світлій пам'яті Степана Федоровича Сиротинського, побачила світ на роздоріжжі двох дат цієї яскравої особистості - 75-річчя з дня народження і 5-ї річниці смерті. Спогади про Сиротинського ще раз засвідчили, що людина після смерті живе стільки, скільки пам'ятаються її добрі діла, скільки стають людям у пригоді її добрі думки і поради.

Тепер різне кажуть про ті часи і про таких, як С.Ф.Сиротинський, людей, котрі належали до партійної номенклатури. Не докоряючи тим, хто каже, і не сперечаючись із ними, хочеться у них запитати лише одне: а судді хто? Чи зробили вони для народу свого бодай десяту долю того, що зробив для людей за своє коротке життя Степан Федорович Сиротинський і подібні до нього справжні комуністи патріоти?

Підготувала до друку Людмила МОШНЯГА.

«Вільне слово».